

Bilag 3 – Bæredygtighed: definition og indsatser

Bilaget beskriver bæredygtighed i kontekst af Københavns Kommune, det hollandske Fair Practice Code og det danske initiativ Fair Practice Kultur. Her uddybes forvaltningens forslag til det videre arbejde for tilskudsmodtagere i Københavns Kommune. Desuden gives der eksempler på eksisterende tiltag og indsatser vedrørende bæredygtighed i Københavns Kommune samt eksempler på indsatser i andre kommuner og i kulturbrancheorganisationer.

Bæredygtighed – hvad og hvordan

Bæredygtighed defineres og anvendes i det følgende som social, økonomisk og grøn bæredygtighed.

Bæredygtighed handler i Fair Practice Code om at gøre kultursektoren mere bæredygtig, både hvad angår det sociale, økonomiske og grønne aspekt. Hvor det grønne, klima og miljømæssig bæredygtighed, har et minimalt fokus i den hollandske model, er det et gennemgående tema i det danske initiativ Fair Practice Kultur. Her ses grøn omstilling som en afgørende præmis for kunst- og kulturfeltet, som bør tænkes ind i langsigtede visioner og strategier for drift af kunst- og kulturorganisationer og -institutioner.

Økonomisk bæredygtighed handler i Fair Practice Code i høj grad om at højne respekten og anerkendelsen af, at kunstproduktionen tager tid og kræver investering. Desuden indbefatter økonomisk bæredygtighed også, hvordan der skabes mere levedygtighed for dem, som producerer kunst og kultur, herunder hvordan fx løn- og honorarvilkår og barsels- og pensionsforhold kan forbedres.

Social bæredygtighed handler i Fair Practice Code overordnet om et bæredygtigt arbejdsmiljø, herunder psykologisk sikkerhed, mental trivsel og behandling af alle involverede gennem gensidig respekt og forståelse. Sporet hænger således også tæt sammen med den økonomiske bæredygtighed, da det nævnes som en stressende faktor, at kunstinstitutioner med driftsaftaler skal søge om nye midler hvert fjerde år.

For at gøre begreberne operationelle foreslår forvaltningen derfor en definition, der overholder enkelthed, transparens og lovlighed.

- *Grøn bæredygtighed: klima og miljømæssige forhold.*
- *Økonomisk bæredygtighed: levedygtige arbejds- og produktionsvilkår, herunder retmæssige løn- og honorarvilkår og overensstemmelse mellem bevilling og aktivitet.*
- *Social bæredygtighed: et trygt, inkluderende arbejdsmiljø, herunder mental trivsel.*

Kvalitet og varighed hænger uløseligt sammen med bæredygtighed. Det er derfor en vigtig overvejelse i arbejdet med alle bæredygtigheds-

24. oktober 2025

Edoc sagsnummer
2025-0268819

F2 sagsnummer
2025 - 17953

Plan og Tilskud
Nyropsgade 1
1602 København V

E-mail
bj44@kk.dk

EAN-nummer
5798009780515

områder, at bevillingsstørrelsen er i overensstemmelse med bevillingens drift og aktivitet, og dermed tænkt ind allerede i beslutningsprocessen.

Forvaltningens forslag til det videre arbejde med bæredygtighed for tilskudsmodtagere i Københavns Kommune

Forslag 1: Krav om social bæredygtighed

Det tilføjes som betingelse i tilskudsaftaler til drift, at der arbejdes for et trygt og inkluderende arbejdsmiljø.

Forvaltningen foreslår at indføre som en betingelse for ydelse af tilskud til drift, at tilskudsmodtagere forholder sig til og opretholder et trygt og inkluderende arbejdsmiljø. Dette for at skabe åbenhed og bevidsthed om et bæredygtigt arbejdsmiljø, herunder psykologisk sikkerhed, mental trivsel og behandling af alle involverede gennem gensidig respekt og forståelse.

Forslag 2: Krav om økonomisk bæredygtighed

Det tilføjes som betingelse i flerårige tilskudsftaler, at der ikke tilbydes ydelser til en pris under vejledende honorarer.

Forvaltningen foreslår at indføre krav om, at tilskudsmodtagere skal følge den relevante fagorganisations vejledende takster/honorarer, for de aftaler, som ikke er omfattet af klausuler. Kravet indskrives som en betingelse for ydelse af tilskud i aftaleteksten. Dette for, at tilskudsmodtagere ikke skal kunne tilbyde ydelser til en pris under takst/minimumshonorarer, for at skabe levedygtige arbejdsvilkår for dem, som producerer kunst og kultur.

Forslag 3: Krav om grøn bæredygtighed

Det tilføjes som krav i alle flerårige aftaler, at tilskudsmodtagere arbejder med klima- og miljømål.

Forvaltningen foreslår at indføre krav om grøn bæredygtighed i aktivitetsmålene for nye flerårige aftaler, ved en tilskudsstørrelse på 1 mio. kr. og derved ved tilskud, der omfatter materielle ressourcer. Krav om bæredygtighed er indskrevet i nogle flerårige aftaler, men ikke konsekvent. I aftalerne for de små storbyteatre, står fx at "teatret skal arbejde med klimamål og bæredygtighed ved eksempelvis at genbruge materialer og genopsætte forestillinger".

Indsatser i KK indenfor området social bæredygtighed

- *Handlingsplan for FN's verdensmål*
Social bæredygtighed er skrevet ind som en politisk målsætning i Københavns Kommunes Handlingsplan for FN's verdensmål. Her udfoldes begrebet og omfatter blandt andet indsatsen for bedre trivsel i byen, social retfærdighed og gode arbejdsforhold. Kultur- og fritidsliv er blandt andet skrevet ind i mål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner, hvor indsatser skal skabe mere gennemsigtighed, medbestemmelse og medind-

flydelse og understøtte lige adgang til de kommunale kultur- og fritidstilbud.

- *Arbejds- og sociale klausuler*
Det er en forudsætning for at kunne modtage tilskud fra Københavns Kommune, at ansøger og dennes samarbejdspartnere opfylder Københavns Kommunes krav om arbejdsklausuler og sociale klausuler; dvs. forventninger til løn- og arbejdsvilkår, herunder arbejdstid, opholds- og arbejdstilladelser, samt ansættelse af praktikanter.
- *CSR-bilag*
CSR-bilaget forpligter leverandører til Københavns Kommune til at respektere menneske- og arbejdstagerrettigheder, herunder også klima- og miljøsyn samt normer for anti-korruption.

Indsatser i andre kommuner og organisationer indenfor området social bæredygtighed

- *CSR-enhed mod social dumping (Århus kommune)*
<https://aarhus.dk/virksomhed/leverandoer-til-os/sammen-mod-social-dumping>
- *Materiale om arbejdsmiljø til museer (Organisationen for Danske Museer)*
<https://bfaportalen.dk/museer>
- *Arbejdsmiljø rådgivning (Dansk Scenekunst, kun for medlemmer)*
<https://danskscenekunst.dk/for-medlemmer/raadgivning>
- *Arbejdsmiljø (Dansk Musiker Forbund)*
<https://dmf.dk/page/raadgivning>

Indsatser i KK indenfor området økonomisk bæredygtighed

- *Handlingsplan for FN's verdensmål*
Økonomisk bæredygtighed er skrevet ind som en politisk målsætning i Københavns Kommunes Handlingsplan for FN's verdensmål. Her udfoldes begrebet, og omfatter blandt andet indsatsen for økonomisk vækst og gode arbejdsforhold.
- *Arbejds- og sociale klausuler*
Det er en forudsætning for at kunne modtage tilskud fra Københavns Kommune, at ansøger og dennes samarbejdspartnere opfylder Københavns Kommunes krav om arbejdsklausuler og sociale klausuler; dvs. forventninger til løn- og arbejdsvilkår, herunder arbejdstid, opholds- og arbejdstilladelser, samt ansættelse af praktikanter.

- *Pågår arbejde for at skabe vejledende takster*
Forvaltningen arbejder fortsat på at skabe vejledende takster i samarbejde med CSR-enheden og Dansk Kunstnerråd.
- *Kontrol i musikbranchen*
Københavns Kommunes CSR-enhed arbejder på nuværende tidspunkt med en gennemgående kontrol i musikbranchen, i relation til at føre tilsyn med bl.a. overholdelse af gældende klau-suler.

Indsatser i andre kommuner og organisationer indenfor området øko-nomisk bæredygtighed

- *CSR-enhed mod social dumping (Århus kommune)*
<https://aarhus.dk/virksomhed/leverandoer-til-os/sammen-mod-social-dumping>
- *Overenskomster (Dansk Scenekunst)*
<https://danskscenekunst.dk/overenskomster>
- *Overenskomster og tariffer (Dansk Musiker Forbund)*
<https://dmf.dk/page/raadgivning>
- *Vejledende mindstepriser (Billedkunstnernes Forbund)*
<https://bkf.dk/raad-og-jura/vejledende-priser-2/>

Indsatser i KK indenfor området grøn bæredygtighed

- *Miljøpolitik. Vedtaget i BR 13. november 2003.*
- *Klimastrategi 2035*
Grøn bæredygtighed er senest indarbejdet i Københavns Kom-munes Klimastrategi 2035, vedtaget i BR 18. september 2025. Her er grøn bæredygtighed defineret ud fra tre spor: geografi-ske udledninger, forbrugsbaserede udledninger og Køben-havns Kommunes håndaftryk. Klimastrategien har fastlagt den overordnede retning og tilgang til Københavns klimaindsats de næste ti år. Kultur- og fritidsliv er ikke skrevet ind i den overord-nede strategi, og indgår først i handleplanen for 2029-2031, hvor det primære fokus er på kulturen som rammen for eksperi-menterende og oplevelsesbaserede klimainitiativer, og rummer dermed ikke et fokus på, hvordan kulturinstitutioner spiller en rolle i den grønne omstilling.
- *Handlingsplan for FN's verdensmål*
- *Handleplan for biodiversitet 2026-2029*
- *Håndbog til cirkulære udstillingspraksisser*
Håndbogen er udarbejdet som en del af det etnografiske in-novationsprojekt 'cirkulære udstillingspraksisser' af Mathias Pei-tersen, Lea Hedeskov og Frederik Larsen. Projektet er udført i et

samarbejde mellem Kunst og Historie under Københavns Kommunes Kultur- og Fritidsforvaltning og rådgivningsvirksomheden In futurum. Projektet er finansieret af Slots- og Kulturstyrelsen.

- *Kriterier for Festivalpuljen*
Bæredygtighed er indskrevet som et kriterie i behandlingen af ansøgninger til Festivalpuljen. Puljen vægter, hvorvidt en festival tematiserer bæredygtighed og/eller arbejder bæredygtigt i produktion og afvikling fx med afsæt i FN's verdensmål.
- *Indskrevet krav i aftaler for de små storbyteatre*
Bæredygtighed er indskrevet, på forskellig vis, som en del af aktivitetsmålene i aftalerne for de små storbyteatre. Fx at teatret arbejder aktivt med klimamål og bæredygtighed ved for eksempel at genbruge materialer og genopsætte forestillinger.

Indsatser i andre kommuner og organisationer indenfor området grøn bæredygtighed

- *Håndbog til bæredygtig kunstproduktion (Århus kommune)*
<https://kulturxklima.aarhus.dk/kunstproduktion/>
- *Grønbog (Horsens kommune)*
<https://kulturensanalyseinstitut.dk/viden-artikler/groenbog-potentialet-i-kunst-og-kultur-i-horsens/>
- *Guides til bæredygtige events (Gentofte kommune)*
<https://klima.gentofte.dk/baeredygtige-events/>
- *Miljøcertificeringsordning, Green Attraction*
Københavns Museum, Thorvaldsens Museum, Arbejdermuseet, og Nikolaj Kunsthal er miljøcertificeret ved Green Attraction. Der er kriterier indenfor 17 områder, hvoraf nogle er obligatoriske og nogle er pointkriterier. På museumsområdet er der 10, hvoraf 5 er obligatoriske.
<https://www.greenattraction.dk/>
- *Museernes Grønne Akademi (under Organisationen for Danske Museer)*
<https://www.dkmuseer.dk/museernes-groenne-akademi/>
- *Centeret for Bæredygtighed i Kulturlivet (under Kulturens Analyseinstitut)*
<https://kulturensanalyseinstitut.dk/viden/groen-baeredygtighed/>
- *Bæredygtigt Kulturliv NU (bidraget til Fair Practice rapporten)*
<https://www.baeredygtigtkulturliv.nu/>
- *Theatre Green Book*
Acceleratorprogram, som undersøger hvordan det engelske værktøj fungerer i en dansk kontekst. Husets Teater og Teater

Hund & Co. er case teatre fra november 2024 - april 2026.
<https://augustinusfonden.dk/da/projekter/groen-omstilling-i-scenekunstbranchen-med-theatre-green-book-acceleratorprogram->